
**Sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset
ja menettelytavat**

PEFC Suomi

Sitratie 7, 00420 HELSINKI
puh: 0400 765 437
fax: (09) 5630 329
sähköposti: office@pefc.fi

Tekijänoikeus

© PEFC Suomi 2009

PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry omistaa tämän asiakirjan tekijänoikeudet. Asiakirja on saatavilla PEFC Suomen verkkosivulta ja toimistosta.

Tätä asiakirjaa ei saa muuttaa tai hyödyntää kaupallisiin tarkoituksiin ilman PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:n lupaa.

Tämän asiakirjan alkuperäinen ja samalla virallinen versio on suomenkielinen. PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:n toimittamat käännösversiot ovat ohjeellisia ja niiden sisältöä koskien pätee suomenkielinen asiakirjaversio.

Asiakirjan nimi:	Sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset ja menettelytavat	
Asiakirjan tunniste:	PEFC FI 1005:2009	
Hyväksyjä:	PEFC Suomi	Päivämäärä: 8.7.2009
Julkaisuajankohta:	9.11.2009	
Käyttöönoton ajankohta:	1.1.2010	
Käyttöönoton siirtymäaika:	yksi vuosi PEFC-jatkohyväksyntää koskevan päätöksestä ilmoittamisesta (koskee ennen käyttöönoton ajankohtaa myönnettyjä sertifikaatteja)	

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Tarkoitus ja soveltamisala	4
3. Viittaukset	4
4. Termit ja määritelmät	4
5. Auditoiden pätevyysvaatimukset	5
5.1 Metsäsertifiointi	5
5.2 Puun alkuperäketjun todentaminen	5
6. Sertifiointielinten pätevyysvaatimukset	5
6.1 Akkreditoituminen	5
6.2 PEFC-ilmoitus	6
6.3 Metsäsertifiointi	7
6.4 Puun alkuperäketjun todentaminen	7
7. Sertifiointimenettely	7
7.1 Sertifiointitoiminnan vaiheet	7
7.2 Auditointi	8
7.2.1 Yleiset periaatteet	8
7.2.2 Metsätalous	9
7.2.3 Puun alkuperäketju	9
7.3 Sertifiointi	10
7.3.1 Arviointi sertifiointielimissä	10
7.3.2 Poikkeamat ja korjaavat toimenpiteet	10
7.3.3 Uusinta- ja seuranta-arvioinnit	10
7.3.4 Muutokset	10
7.3.5 Sertifikaatin voimassaolo	10
8. Sertifikaatista tiedottaminen	11

1. Johdanto

Tämä standardi on osa suomalaisen PEFC-metsäsertifiointin seitsemän standardin sarjaa, jota edelsi vuosina 1997-1998 laadittujen SMS-standardien ja vuosina 2002-2003 laadittujen FFCS-standardien sarjat. Suomen PEFC-standardit otetaan käyttöön PEFC-jatkohyväksynnän jälkeen standardien käyttöönoton siirtymäajan puitteissa.

Suomen PEFC-standardisarjan muut standardit koskevat metsäsertifiointin sanastoa, toteutusta ja kriteereitä sekä kriteeristön laadintaa.

Suomen PEFC-standardisarjaa hallinnoi PEFC Suomi - Suomen Metsäsertifiointi ry, jonka omistuksessa standardit ovat.

2. Tarkoitus ja soveltamisala

Tämä asiakirja sisältää PEFC Suomen 8.7.2009 hyväksymän alkuperäisen ja samalla virallisen suomenkielisen version PEFC FI 1005:2009 -standardista. PEFC Suomen toimittamat käännösversiot ovat ohjeellisia ja myös niiden sisältöä koskien pätee suomenkielinen asiakirjaversio.

Standardin suomenkielinen teksti sekä ruotsin- ja englanninkieliset käännökset ovat saatavilla PEFC Suomen verkkosivulta ja toimistosta.

Tämä standardi sisältää sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset ja menettelytavat.

3. Viittaukset

Suomen PEFC-järjestelmän standardit ovat:

- PEFC FI 1000:2009; Metsäsertifiointin sanasto;
- PEFC FI 1001:2009; Metsäsertifiointin toteutustavat;
- PEFC FI 1002:2009; Ryhmäsertifiointin kriteerit;
- PEFC FI 1003:2009; Metsänomistajakohtaisen sertifiointin kriteerit;
- PEFC FI 1004:2009; Metsäsertifiointin alueelliset toimikunnat;
- PEFC FI 1005:2009; Sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset ja menettelytavat; ja
- PEFC FI 1006:2008; Metsäsertifiointin kriteeristön laadinta.

Suomen PEFC-järjestelmää koskevassa sertifiointitoiminnassa sovelletaan lisäksi tässä standardissa mainittuja ISO- and SFS-asiakirjoja.

4. Termit ja määritelmät

Tässä standardissa sovelletaan standardissa PEFC FI 1000:2009, Metsäsertifiointin sanasto, esitettyjä määritelmiä.

5. Auditoijien pätevyysvaatimukset

5.1 Metsäsertifiointi

Sertifiointiarvioinneissa käytettävien auditoijien pätevyysvaatimukset perustuvat laadunhallinta ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeisiin tai tuotesertifiointin pätevyysvaatimuksiin, joita on täydennetty toimialan erityisosaamisella.

Auditoijien tulee:

1. käyttää soveltuvin osin yleiset vaatimukset, jotka on määritelty standardissa SFS-EN ISO 19011:2002 Laadunhallinta- ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointi-ohjeet tai tuotesertifiointin auditoinnin pätevyysvaatimuksissa (ks. SFS-EN 45011)
2. hallita Suomen PEFC-metsäsertifiointistandardien sisältö metsätalouden osalta sekä
3. omata metsätalouden ja sen ympäristövaikutusten yleinen tuntemus.

Metsätalouteen ja sen ympäristövaikutuksiin liittyvä ammatillinen osaaminen osoitetaan soveltuvan koulutuksen ja/tai työkokemuksen perusteella.

5.2 Puun alkuperäketjun todentaminen

Sertifiointiarvioinneissa käytettävien auditoijien pätevyysvaatimukset perustuvat laadunhallinta ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeisiin, joita on täydennetty toimialan erityisosaamisella.

Auditoijien tulee:

1. käyttää soveltuvin osin vaatimukset, jotka on määritelty standardissa SFS-EN ISO 19011:2002 Laadunhallinta- ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeet,
2. hallita PEFC-metsäsertifiointistandardit puun alkuperäketjun todentamisen osalta sekä
3. omata puunhankinnan ja metsäteollisuuden materiaalivirtojen yleinen tuntemus.

Puunhankintaan ja metsäteollisuuden materiaalivirtojen hallintaan liittyvä ammatillinen osaaminen osoitetaan soveltuvan koulutuksen ja/tai työkokemuksen perusteella.

6. Sertifiointielinten pätevyysvaatimukset

6.1. Akkreditoituminen

Sertifiointiyrietykset toteuttavat metsäsertifiointin ja puun alkuperän todentamisen kansallisen akkreditointielimen akkreditoimana.

Akkreditointielin on IAF:n (International Accreditation Forum) jäsen ja se toteuttaa akkreditoinnin ISO /IEC 17011:2004:ssa¹ esitettyjen ja IAF:n hyväksymien muiden asiakirjojen mukaisesti.

¹ ISO/IEC 17011:2004 Conformity assessment -- General requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies

Myönnettyihin metsäsertifikaatteihin ja puun alkuperän seurannan sertifikaatteihin liitetään tieto akkreditoinnista.

6.2. PEFC-ilmoitus

Sertifiointiyrietykset tekevät PEFC Suomen kanssa sopimuksen hallinnollisista tehtävistä PEFC-ilmoitusta (PEFC Notification) koskevan vaatimuksen toteuttamiseksi.

PEFC-ilmoitusta koskeva sopimus ei rajoita sertifiointiyrietyksen mahdollisuuksia toimia puolueettomalla ja riippumattomalla tavalla PEFC-metsäsertifiointiin liittyvässä metsien sertifioinnissa ja/tai puun alkuperän seurannan sertifioinnissa.

Sertifiointiyrietyt sitoutuu toimittamaan PEFC Suomelle:

- a) viivytyksettä tiedot Suomen PEFC-järjestelmän vaatimusten mukaisten metsäsertifikaattien ja PEFC:n vaatimusten mukaisten puun alkuperän seurannan sertifikaattien myöntämisestä Suomessa, sertifikaattien voimassa olossa tapahtuvista muutoksista ja PEFC Suomen mahdollisesti edellyttämät muut tiedot sertifikaattien kattavuudesta;
- b) metsäsertifikaattien kattamaa toimintaa koskevia pinta-ala- tms. tietoja ja puun alkuperän seurannan sertifikaattien kattamaa toimintaa koskevia tuotantomäärä-, liikevaihto- tms. tietoja siltä osin kuin niitä PEFC Suomen mahdollisesti sertifikaattien haltijoiden maksettavaksi asettamien maksujen suuruuden määrittämiseksi tarvitaan ja
- c) viivytyksettä tiedon sellaisista akkreditoitumisessaan tapahtuneista/tapahtuvista muutoksista, jotka vaikuttavat PEFC Technical Documentation Annex 6 (Certification and Accreditation Procedures) –asiakirjan vaatimusten toteutumiseen.

Sertifiointiyrietyt sitoutuu saattamaan tiedoksi PEFC-järjestelmän mukaisia metsäsertifikaatteja ja/tai puun alkuperän seurannan sertifikaatteja hakeville/hallitseville asiakkailleen (i) PEFC Suomen mahdollisesti sertifikaattien haltijoille asettamien - ja sertifiointiyrietykselle tiedoksi saatettujen - maksujen käytännöt ja (ii) muita tässä sopimuksessa mainittuja asioita tarkoituksenmukaiseksi katsomassaan laajuudessa.

PEFC Suomi sitoutuu saattamaan sertifiointiyrietykselle viivytyksettä tiedoksi sellaiset muutokset PEFC Councilin käytännöissä tai asiakirjoissa, jotka vaikuttavat tähän sopimukseen.

PEFC Suomella on oikeus julkistaa tiedot sertifiointiyrietyksen PEFC-ilmoituksesta ja saattaa tiedot PEFC Councilin käyttöön julkistettavaksi.

6.3 Metsäsertifiointi

Sertifiointielinten pätevyys määritetään laatu- ja ympäristöjärjestelmiä sertifioiden elinten yleisillä vaatimuksilla täydennettynä ja sovellettuna metsätalouden toimintaympäristöön.

Sertifiointielimen tulee:

1. täyttää soveltuvin osin yleiset vaatimukset, jotka on määritelty sertifiointielimiä koskevassa standardissa ➤ SFS-EN ISO/IEC 17021²,
2. käyttää dokumentoitua menettelytapaa, jonka mukaisesti metsien hoitoa ja käyttöä voidaan arvioida ja sertifioida sekä
3. omata metsätalouden ja sen ympäristövaikutusten yleinen tuntemus.

Metsätalouteen liittyvä ammatillinen osaaminen voidaan osoittaa alan sertifiointikokemuksen ja/tai henkilöstön soveltuvan koulutuksen ja työkokemuksen perusteella.

6.4 Puun alkuperäketjun todentaminen

Sertifiointielinten pätevyys määritetään tuotteita sertifioiden elinten yleisillä vaatimuksilla täydennettynä ja sovellettuna puunhankinnan ja puunjalostusteollisuuden toimintaympäristöön.

Sertifiointielimen tulee:

1. täyttää soveltuvin osin yleiset vaatimukset, jotka on määritelty sertifiointielimiä koskevassa standardissa SFS-EN 45011³.
2. käyttää dokumentoitua menettelytapaa, jonka mukaisesti puun alkuperäketju voidaan todentaa ja sertifioida sekä
3. omata puunhankinnan ja puunjalostusteollisuuden materiaalivirtojen yleinen tuntemus.

Puunhankintaan ja puunjalostusteollisuuden materiaalivirtoihin liittyvä ammatillinen osaaminen voidaan osoittaa alan sertifiointikokemuksen ja/tai henkilöstön soveltuvan koulutuksen ja työkokemuksen perusteella.

7. Sertifiointimenettely

7.1 Sertifiointitoiminnan vaiheet

Sertifiointitoiminta koostuu ajallisesti ja toiminnallisesti toisiaan seuraavista toimenpiteistä:

1. auditoitavan hakemus sertifiointielimelle,
2. hakemuksen ja ennakkoon toimitetun materiaalin arviointi sertifiointielimessä,
3. vapaaehtoinen ennakoarviointi,
4. sertifiointiauditoinnin ensimmäinen vaihe (pääpaino dokumenttien arvioinnissa) ja sertifiointiauditoinnin toinen vaihe (sertifiointikohteessa) erikseen tai sertifiointiauditointi yhtenä kokonaisuutena toteuttaen,
5. arviointi/päätös sertifiointielimessä ja
6. seuranta-auditoinnit.

² SFS-EN ISO/IEC 17021 Vaatimustenmukaisuuden arviointi. Vaatimukset johtamisjärjestelmiä auditoiville ja sertifioiduille elimille

³ SFS-EN 45011 Tuotteita sertifioidut elimet. Yleiset vaatimukset

Ennen hakemuksen toimittamista sertifiointielimelle auditoitavan tulee sisällyttää toimintaansa asianmukaiset osiot standardien PEFC FI 1001:2009, PEFC FI 1002:2009, PEFC FI 1003:2009 ja PEFC:n Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements vaatimuksista.

Ennakkoon toimitetun materiaalin ja ensimmäisen vaiheen auditoinnin tarkoituksena on varmistaa, että auditoitava tai sen yksiköt ovat ottaneet standardien PEFC FI 1001:2009, PEFC FI 1002:2009, PEFC FI 1003:2009 ja PEFC:n Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements vaatimukset asianmukaisilta osin kattavasti huomioon ja soveltaneet niitä asianmukaisella tavalla toiminnassaan.

Sertifiointitoiminnan vaiheet 4, 5 ja 6 käsitellään jäljempanä luvuissa 7.2 ja 7.3.

7.2 Auditointi

7.2.1 Yleiset periaatteet

Auditoinnin tavoitteen määrittely on aina auditoitavan vastuulla. Auditoinnin laajuus ja rajat (soveltamisala) määritetään sellaiseksi, että auditoinnin tavoite saavutetaan. Auditoinnin soveltamisalan määrittelee sertifiointielimen nimeämä pääauditoija.

Auditoinnin tavoite on arvioida näyttöjen perusteella, onko toiminta auditointikriteerien mukaista

Auditointikriteerit ovat ensisijaisesti metsäsertifiointin standardien PEFC FI 1001:2009, PEFC FI 1002:2009, PEFC FI 1003: 2009 ja PEFC:n Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements) vaatimukset. Näiden lisäksi auditoitava voi itse määritellä muita auditointikriteereitä kuten esim. politiikka, lainsäädäntö, ohjeistus, käytännöt ja menettelytavat.

Auditoinnin tavoite, soveltamisala ja auditointikriteerit kirjataan auditointisuunnitelmaan, joka ohjaa auditoinnin käytännön toteutusta. Auditointisuunnitelmasta tulee myös ilmetä aikataulut, paikat, henkilöt ja muu tieto, joihin auditoitavalta ja sen yksiköiltä vaaditaan etukäteisvalmisteluja.

Auditoinnin toteuttaa auditointiryhmä. Pääauditoijan lisäksi auditointiryhmään kuuluu riittävä määrä auditoijia. Auditoijien toimialakohtaista pätevyyttä voidaan tarvittaessa täydentää teknisillä asiantuntijoilla, jotka eivät ole auditoijia. Auditointiryhmän kokoaa sertifiointielin, joka varmistaa ryhmän jäsenten pätevyyden ja riippumattomuuden ja muun soveltuvuuden tehtävään.

Auditointi sisältää seuraavat vaiheet:

1. aloituskokous,
2. auditointinäyttöjen kerääminen,
3. auditointinäyttöjen arviointi,
4. loppukokous ja
5. raportti toiminnan auditointikriteerien täyttymisestä.

Auditointiryhmä kerää riittävän määrän auditointinäyttöjä, joiden perusteella arvioidaan auditoitavan harjoittaman toiminnan yhdenmukaisuus auditointikriteerien kanssa. Auditointinäyttöjen arviointitulokset (erityisesti poikkeamien osalta) käydään läpi arvioinnin kohteena olleen yksikön kanssa. Loppukokouksessa esitellään kootusti kaikkia yksiköitä koskevat arviointihavainnot auditoitavalle kokonaisuudelle.

Auditointikriteereistä poikkeavat auditointihavainnot kirjataan aina auditointiraporttiin. Muilta osin auditoituva ja pääauditoija sopivat auditointiraportin sisällöstä.

Auditointinäyttöjen arviointituloksiin sisällytetään muilta kuin metsäsertifioinnissa arvioitavilta tahoilta (esim. valtion hallinto, sosiaaliset ryhmät ja luonnonsuojelujärjestöt) tietoja, siltä osin kuin ne katsotaan aiheellisiksi.

Sertifiointielin laatii arviointiraportin tiivistelmän, joka sisältää yhteenvedon auditoitavan harjoittaman toiminnan yhdenmukaisuudesta auditointikriteerien kanssa. PEFC Suomi julkistaa arviointiraportin tiivistelmän.

Edellä mainitut vaatimukset koskien muiden kuin metsäsertifioinnissa arvioitavina olevien tahojen näkemysten huomioon ottamisesta ja arviointiraportin tiivistelmän julkistamisesta toteutetaan kuuden kuukauden kuluessa tämän asiakirjan sisällön hyväksymisestä. Ennen tämän asiakirjan hyväksymistä myönnettyjä sertifikaatteja koskien vaatimukset pannaan toimeen seuraavassa seuranta-auditoinnissa.

7.2.2 Metsätalous

Metsätaloutta auditoidessa auditointiryhmään on kuuluttava vähintään yksi metsätaloudessa ja yksi ympäristöalalla pätevä auditoitu. Tekniset asiantuntijat voivat korvata varsinaisten auditoiden metsätalouden ja ympäristöalan osaamista.

Metsätalouden sertifiointivaatimukset on esitetty standardeissa PEFC FI 1001:2009, PEFC FI 1002:2009, PEFC FI 1003:2009 koskien:

- sertifiointin hakemisen edellytyksiä ryhmäsertifioinnissa ja metsänomistajakohtaisessa sertifiointissa ja
- metsätalouden laatua mittaavia ja kuvaavia kriteereitä ryhmäsertifioinnissa metsäkeskuksen tasolla (29 kpl), ryhmäsertifioinnissa metsänhoitoyhdistyksen tasolla (28 kpl) sekä metsänomistajakohtaisessa tai metsänomistajaryhmäkohtaisessa sertifiointissa (26 kpl).

Mahdollisista muista auditointikriteereistä sovitaan auditoitavan kanssa, mutta ne eivät vaikuta Suomen PEFC-standardien vaatimusten mukaisen sertifiointin lopputulokseen.

7.2.3 Puun alkuperäketju

Puun alkuperäketjun hallintaa arvioidessa auditointiryhmään on kuuluttava vähintään yksi puunhankinnassa ja yksi puunjalostusteollisuudessa pätevä auditoitu. Tekniset asiantuntijat voivat korvata varsinaisten auditoiden puunhankinnan ja puunjalostuksen osaamista.

Puun alkuperäketjua koskevat sertifiointivaatimukset on esitetty standardissa PEFC:n Annex 4: Chain of Custody of Forest Based Products - Requirements.

Mahdollisista muista auditointikriteereistä, kuten esim. ympäristö/tuotemerkkien käytön vaatimusten seuraamisesta sovitaan auditoitavan kanssa erikseen, mutta niiden tulokset eivät vaikuta PEFC-standardin vaatimusten mukaisen sertifiointin lopputulokseen.

7.3 Sertifiointi

7.3.1 Arviointi sertifiointielimessä

Sertifiointipäätös tehdään auditointiraportin perusteella sertifiointielimessä. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen. Myönteinen päätös johtaa välittömään sertifiointiin ja sertifikaatin myöntämiseen.

Kielteisen sertifiointipäätöksen perusteena on poikkeama sertifiointivaatimuksista.

7.3.2 Poikkeamat ja korjaavat toimenpiteet

Poikkeamat sertifiointivaatimuksista johtavat aina korjaaviin toimenpiteisiin ja mahdollisesti sertifikaatin epäämiseen, lykkäämiseen tai peruuttamiseen. Poikkeamat jaetaan lieviin ja vakaviin. Lievät poikkeamat eivät välttämättä ole sertifiointien este. Vakavat poikkeamat estävät aina sertifikaatin myöntämisen.

Metsätalouden alueellisessa ryhmäsertifiointissa poikkeamat jaetaan ryhmäpoikkeamiin ja jäsenpoikkeamiin. Jäsenpoikkeama voi johtaa metsänomistajan tai muun toimijan sulkemiseen sertifiointiryhmän ulkopuolelle, jos sovittuja korjaavia toimenpiteitä ei ole pantu toimeen. Päätöksen sertifiointiryhmän ulkopuolelle sulkemisesta tekee ryhmäsertifiointin alueellinen toimikunta.

7.3.3 Uusinta- ja seuranta-arvioinnit

Jos sertifiointipäätös on ollut kielteinen, uusinta-arviointi voidaan järjestää erikseen sovittavan aikarajan puitteissa poikkeamien korjaamisen toteamiseksi. Jos korjaavat toimenpiteet ovat riittäviä, sertifikaatti myönnetään hakijalle.

Seuranta-arviointeja tehdään vähintään vuosittain auditoitavassa kokonaisuudessa sertifikaatin voimassaoloaikana. Seuranta-arvioinnit voivat olla suppeampia kuin sertifiointiauditoinnit. Seuranta-arvioinneissa seurataan aina korjaavien toimenpiteiden toteuttamista tai toteutumisen edistymistä. Seuranta-arvioinneissa voidaan myös keskittyä vain tiettyihin sertifiointivaatimusten osa-alueisiin.

7.3.4 Muutokset

Sertifiointistandardien sisältöä koskevat muutokset otetaan käyttöön standardien käyttöönoton siirtymäaikojen mukaisesti.

7.3.5 Sertifikaatin voimassaolo

Sertifikaatin voimassaoloaika on enintään viisi vuotta. Sertifiointielin voi peruuttaa myönnetyn sertifikaatin kokonaan tai määräajaksi. Peruuttamispäätös ja sen perustelut ilmoitetaan auditoitavalle kirjallisesti.

Auditoitava voi irtisanoa voimassa olevan sertifikaatin milloin tahansa. Irtisanominen astuu voimaan välittömästi, kun sertifiointielin on saanut siitä kirjallisen ilmoituksen.

8. Sertifikaatista tiedottaminen

Sertifiointiyritys tiedottaa välittömästi kunkin metsäsertifikaatin ja puunalkuperän todentamista koskevan sertifikaatin myöntämistä sekä sertifikaattien voimassa oloa ja kattavuutta koskevista mahdollisista muutoksista Suomen PEFC-sertifiointijärjestelmää hallinnoivalle PEFC Suomelle.